

ELŐFIZETÉS
 HETI ÉS VIDÉKI
 Egy évre ... 180 Lei.
 Fél évre ... 90 Lei.
 Egy negyed évre 45 Lei.
 Egy hónap ... 15 Lei.

Hirdetések
 araszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 33.
KIADÓHIVATAL
 Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvardul Regele Ferdin
 and I. (József főh.-ut) 28.
 TELEFON-SZÁM 151.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Staubert József.

Szombat, április 2.

A tisztító hullám.

Az olcsósági hullám, melyről oly sok szó esik, közeledik felénk. A nagy keresetek, a hatalmas nyereségek ideje lejárt. Már megint kell kalkulálni, válogatni a beszerzési források között, mert van ám már áru elég, de most fogyasztó nincs, mert szegény és gazdag egyformán tudja, hogy a neki kínált árunak nincs meg az az értéke, amit kérnek érte, mindenki tudja, hogy az ár fele elmegy provizióra, bankkölcsönre, baksisra, vámra, szállításra. Bárki akarjon vásárolni, idegengedik a vételtől, mert tudja, hogy keservesen megkeresett pénze csekély részben jut a gyáros és kereskedő zsebébe, hanem leginkább vakmerő zsarolók és harácsoló közvetítők zsákmánya. Az olcsósági hullám jön, mert az amerikai ipar romba dől, ha árufellegét olcsó pénzen nem küldi hozzánk. Németország megfeszített erővel dolgozik és iparcikkelt eladni akarja. A cseh ipar küldené feleségeit, csak tudná hová. Mindenütt az ipari termelő államokban nagy a munkanélküliség és nagy az árukészlet. Az ipari cikkek olcsóbbodása utban van és ha ez az olcsósági hullám megérkezik, okvetlenül és természetesen magával fogja rántani a mezőgazdasági termények magasra felszökkenő árát is. Csak aztán meg ne állítsák az olcsósági hullámot, meg ne állítsák korlátozókkal, hanem nyissák ki előtte a sorompókat, tisztogassanak el előle minden akadályt, hadd jöjjön robogva, seperve, tisztogatva.

Az oroszországi magyar hadifoglyok.

BUDAPEST. Jungert Mihály külügyminiszteri osztálytanácsos, aki két hónapot töltött Revalban s a szovjet-kormány megbízottjával a hadifogoly magyar tisztok és polgári tiszok hazaszállítása ügyében tárgyalt, nyilatkozott a hozzátartozók egyetemes ülésén. Jungert osztálytanácsos többek között ezeket mondta:

A magyar tisztok helyzetéről a külföldi sajtóban elterjedt rossz hírek tulzoltak. Pétervárott és Moszkvában 60-60 fogoly tiszt és tiz-tiz tisz van. Az érdeklődők szabadon látogathatják őket. Helyzetük és ellátásuk eléggé kielégítő. A hadifogoly tisztok a legközelebbi jövőben hazajönnak érkezn.

Vasuti akadémia Aradon.

(Pascutiu volt aradi igazgató az üzletvezetőség felosztásáról.)

Kérdést intéztünk Pascutiu igazgatóhoz, az aradi üzletvezetőség jövőben várható sorsáról is.

— Az aradi kerületi vasutigazgatóságot — mondotta Pascutiu — a közeljövőben fel fogják oszlatni és az üzletvezetőség ittmaradása már csak rövid hetek kérdése. Arad ezuttal nem védelmezte eléggé a város közlekedési előnyeit és érdekeit szolgáló vasuti üzletvezetőség existenciális fontosságát. Akcióit kellett volna indítani, többet kellett volna tenni a vasutigazgatóság ittmaradása érdekében. A parlamentben különben most szorgalmazzák az erdélyi kerületi vasutigazgatóságok összpontosításáról szóló rendeletet, amely Erdély egész területén csupán három üzletvezetőség fennállását írja elő. A rendelet szerint — és ez már fait accomplie mondható — vasutigazgatóság csak Brasovban (Brassóban) Clujon (Kolozsvárott) és Timisoarán (Temesváron) marad meg. A timisoarai (temesvári) üzletvezetőség működése is idelgienesnek mondható, amennyiben a vezérigazgatóság mostani terve szerint az ottani vasutigazgatóság Lugojra (Lugosra) fogják áthelyezni. A mint az építkezési lehetőségek olcsóbbak lesznek, felépítik Lugojon (Lugoson) az üzletvezetőségi palotát és akkor a timisoarai üzletvezetőség is fel fog oázlani.

Arra a kérdésre, hogy az aradi

vasutigazgatóság felosztása után milyen célt fog szolgálni az aradi üzletvezetőség épülete, Pascutiu vasutigazgató a következőket mondotta:

— Eleinte szó volt arról, hogy az épület az aradi rendőrség állomáshelye lesz, s e terv szerint a rendőrségen kívül a Sigurantiát, az információs hivatalt és a rendőrség összes ellenőrző közegeit is itt helyezték volna el. Most azonban a bucarestii vezérigazgatóság határozatára az épület más célt fog szolgálni. A CFR. központja vasuti akadémiát és ennek keretében egy magasabb vasuti tanfolyamot szándékozik felállítani az aradi üzletvezetőségi épületben. Ily akadémiát, amelyet nagyszabású konvikttussal fűznének egybe, a CFR. bucarestii vezérigazgatósága egész Románia területén csupán kettőt fog felállítani. Az egyiket a regatbelli, Jassyban, az erdélyit pedig Aradon. A központi igazgatóság oly nagy apparátussal foglalkozik ezzel a tervvel, hogy annak megvalósítása még ez év végére várható. A likvidációs munkálatokat egyébként az aradi üzletvezetőség még április havában megkezdi és ezekkel véleményem szerint néhány hét alatt el is fognak készülni. A likvidálás folyamata alatt Franca vasutigazgató természetesen vissza fog jönni Brassovból (Brassóból) Aradra.

A kormány és az ellenzék.

BUCURESTI. Az ellenzék elhatározta, hogy a kamara üléseire ezentul tiltakozó képviselőt sem küldi el.

BUCURESTI. Az Indreptare írja: Maniu Gyula cluji (kolozsvári) utja előtt hosszabb megbeszélést folytatott Bratianuval. Maniu ajánlatot tett a liberális és erdélyi nemzeti párt együttműködésére. Bratianu visszautasi-

totta ezt az ajánlatot és a maga részéről a két párt fuzióját ajánlotta. Maniu erre azt válaszolta, hogy erre vonatkozólag nem tárgyalhat, mert csak a két párt együttműködésére van felhatalmazása pártjától.

BUCURESTI. A minisztertanács foglalkozott az ellenzéknek a kamarából való távolmaradásával. Argetolanu belügyminiszter azt követelte, hogy a legszigorubbán járjanak el azok ellen, akik a falvakban zavarokat akarnak előidézni.

BUCURESTI. Bratianu a liberális párt értekezletén kijelentette, hogy az ellenzék tüntető távolmaradása a kamarából teljesen okatlan s hogy a liberális pártnak a parlament elé terjesztett javaslatokat meg kell szavaznia.

A Magyarországon levő értékek.

Bucuresti. A Patria című lap közli, hogy a budapesti román miszsió tárgyalást folytat a román kormánnyal a magyar területen tartózkodó román állampolgárok értéktárgyainak és értékpapirjainak kiviteli engedélyéről. Az engedély kiterjed a régi Romániában és a csatolt területeken levő román állampolgárok és társulatok magyar területen levő vagyonára is.

Görög győzelmek.

(A Kemal kormány elmenekült.)

PÁRIS. Atheni jelentés szerint a görög offenzíva sikeresen halad tovább. A görög hadsereg megszállta az Ismittől keletre levő Adapazart. Eski Zeir közelében nagy harcok folynak. Az atheni lapok jelentése szerint Kemal kormánya elmenekült Angorából és Sivába ment. Szerdán Anglia, Olaszország és Franciaország diplomáciai képviselői megjelentek a görög külügyminiszternél és a görög győzelmekért szerencsekívánatukat fejezték ki előtte. A király a miniszterelnök előtt kifejezte azt az óhaját, hogy a kisázsiai frontra utazzék.

Olcsóbbodás a piacon.

A mai hetipiacon a múlt héttel szemben általános áresések mutatkoztak. Az állatvásáron ma szintén nagy volt a felhajtás, de kereslet nagyon kevés volt. Az élőmarhát 4.50-6 leiert adták kilogrammonként, ezzel szemben a múlt héten 7-8 lei volt az ára. A borjú 6-7 lei volt, a múlt heti 8-9 leivel szemben. A hizott sertésért 10-11 leit adtak. A lovasáron úgy a kínálat, mint a kereslet nagyon csekély volt. A lovak áraiban szintén nagy áresés mutatkozott. Beszéltünk egy pécskai gazdával, aki kijelentette, hogy Pécskán a szarvasmarha és a borjú ára átlag két leivel olcsóbb, mint Aradon. A zöldségtelekben, a tojásban, az aprójószágban szintén áresések tapasztalhatók. A fenteből az látható, hogy a város által a napokban elrendelt próbavágás eredménye az lesz, hogy a fogyasztókkal kiegészített árvizsgálóbizottság olcsóbbra fogja megszabni az indokolatlanul magas husárakat.

Lansing leleplezi Wilson.

PÁRIS. Lansing folytatja leleplezéseit a versaillesi béketárgyalásokról. Foglalkozik Wilsonnak a békekonzferencián tanúsított magatartásával és konstatálja, hogy Wilson semmiféle kész tervvel nem jött Párisba, csak a népliga tervezetét hozta magával és a híres tizen négy pontot. Az amerikai béke delegáció elhatározta, hogy a vele érkezett jogi szakértőket megbizzza az amerikai békeszerződés kidolgozásával, de Wilson ezt erélyesen ellenezte.

PÁRIS. Washingtonból jelentik, hogy az amerikai kongresszus jóváhagyása nélkül Amerika nem kobozhatja el a német állampolgárok vagyonát.

Laesne Hugo a tolonházban.

Sokan ismerik Aradon Laesne Hugót, a Károlyi-kormány volt államtitkárát. Évekkel ezelőtt titkára, majd igazgatója volt az Arad megyei Gazdasági Egyesületnek. Minthogy politikai ambíciók fűtötték, megválasztatta magát képviselőnek egy dunántúli választókerületben és itthagya a munkát igénylő, csendes hivatalát. Azóta Laesne Hugo meglehetősen zavaros karriert futott meg. Míg végre elérte vágyai netovábbját és államtitkár lett, amihez forradalomnak kellett kitörnie Magyarországon. A Károlyi-kormány és a tanácskormány bukása után igen csendes ember lett Laesne Hugóból, aki az üldöztetés elől állandóan bujdosott. Most az a hír érkezik róla Budapestről, hogy a volt államtitkár letartóztatták és a to-

lonházban őrizetbe helyezték. Internálása a közeljövőben meg fog történni.

Megszűnik a pápa önkéntes fogsága.

Az olasz egység megvalósításával tudvalevőleg Róma lett az olasz királyság fővárosa, amely addig a környező községekkel együtt a pápai államot alkotta. A pápai állam megszűnésével a pápai birtok a Vatikánra zsugorodott. A pápa ekkor ünnepélyes deklarációban tiltakozott az ellen, hogy a pápai államot fegyveres erővel megdöntötték és kijelentette, hogy mindaddig, amíg a régi állapot helyre nem áll, nem hagyja el a Vatikánt. Azóta hagyományos szokássá vált, hogy az az egyházfejedelem, akit a pápai székre megválasztottak, nem lép te át többé a Vatikán küszöbét. Az azóta elmúlt évtizedek enyhülést hoztak a szentszék és az olasz királyság vitájába s most egy római jelentés a két fél között megindult olyan tárgyalásról ad hírt, amely ha kedvező véget ér, megszűnik a pápa önkéntes fogsága. Az erre vonatkozó római távirat a következő: A pápa az olasz kormány előtt felvetette azt az eszmét, hogy Campagna Romana egyes részelt átengedi telepítés céljaira, mi által Róma eltartását biztosíthatnák. Azt hiszik, hogy amerikai tőkészek készek finanszírozni ezt a tervet, amelynek megvalósítása 30 millió dollárt igényel. Az ostinal kikötő újjáépítését is tervezik. Az olasz kormány egy korridort akar átengedni a Vatikán és a tenger között a pápának, amely lehetővé tenné a pápa teljes mozgási szabadságát.

Újabb rendszabályok Németország ellen.

PRÁGA: A cseh külügyminisztérium megkapta az antant jegyzékét, amelyben felszólítja Csehországot, hogy vegyen részt a Németország elleni megtorló intézkedésekben. Hasonló jegyzéket kapott a varsói kormány is.

Cukor és rizs.

(Felosztott a közlelmezési államtitkarság.)

Irtunk arról, hogy a közlelmezési államtitkarság április elsején feloszlik. A mai nappal tehát megszűnt a közlelmezési államtitkarság. Mivel szoros összeköttetésben állott a városi közlelmezési hivatalokkal, így az aradival is, kérdést intéztünk Antal Jánoshoz, a városi közlelmezési vállalat igazgatójához, hogy az államtitkarság megszűnése milyen befolyással lesz a közlelmezési hivatalokra. Antal János kijelentette, hogy tudtával a közlelmezési államtitkarságnál nagy mennyiségű rizs, cukor, liszt és szövetáru van felraktározva és valószínűnek tartja, hogy ezeket az árukat a városok között fogják szétosztani. Eddig is úgy volt, hogy a városok a közlelmezési államtitkarságtól szerezték be lehetőleg szükségleteiket, mert ott sokkal előnyösebben juthattak hozzá. Ha Arad is kap az elosztandó készletből, a rizs és cukor árakba nagy áresések remélhetők.

Az új kormány-rendelet szerint a közlelmezési bizottságok március végével megszűntek, hogy helyet adjanak az újonnan kinevezendő bizottságnak. A megyei

közlelmezési bizottság tegnap tartotta utolsó ülését Radu Pancu prefectus elnöklété mellett. Az ülés csak jelentéktelen ügyeket tárgyal, amelyeknek elintézése után a prefectus bejelentette a bizottságnak, hogy mivel megbízatása lejárt, további működését megszünteti. Az új bizottságot még nem nevezte ki a kormány.

A békeszerződés értelmében.

BELGRAD. A Tribuna című lap közli, hogy a román csapatok a jugoszláv helyőrség visszavonulása után megszállottak néhány helyiséget és erdőt, amelyeket a román kormány a békeszerződés értelmében Romániához tartozónak tekintett.

Romániába szökött budapesti gyilkos.

Budapest. Husvét vasárnapján az Andrassy-ut egyik bérházában meggyilkolva találtak egy idős ur-asszonyt. A megindított rendőri nyomozás megállapította, hogy a gyilkosságot Szekely Kálmán oradeamarei (nagyvárad) 80 éves pinóer követte el, aki a meggyilkolt asszony vejével a Palermo-kávéházban volt alkalmazásban. A tettes feleségével, Marta Pirokskával eltűnt Budapestről.

Budapest. A rendőrség megállapította, hogy az Andrassy-uti gyilkos a feleségével együtt Romániába szökött utlevelet szerzett és valószínűleg odaszökött. A budapesti államrendőrség megkereste a romániai rendőrhatalmokat, hogy nyomozzanak a gyilkos után. Elfogása esetén meg fog indulni a kiadatási eljárás.

Don Juan.

Írta: Papp Dezső.

A délszak buja fantáziája növelte gigaszívá kalandoralakját, az aszkéták darócruháját hordozó spanyol pap keze írta először o galomná sűrűsödött nevét egy tragédia címlapjára, mely keresztényi hívők épülésére, Belzebub prédájául dobta a szevillai kéjencet; a gallus szellem már profétát kezdett sejtetni a diabolikus lovag barr és megtette az istentagadás gondolatának bátor, rettenthetetlen bajnokává. Míg a XIX. század hajnalán a germán misztikus lélek Faust rokonára ismert benne és az eszmény szüzies csókját nyomva a nőcsábító homlokára a csalódás szenvedésének vértanui glóriáját vont a alakja köré. Most pedig egy kiélt korszak haladó költészetének utolsó trombitása utolsó alkotásában cirkuszi játékok hitvány bábujává törpítette le a női szívek győzhetetlen legendás gladiátorát, Sic transit gloria mundi!

Három évszázad választja el a költői álnév köpenyébe burkoló spanyol papnak, Tirso de Molinard drámáját, Rostandnak a múlt hónapokban fölfedezett, befejezetlenül maradt töredékes művétől „Don Juan Utolsó Éjsza-

kájától". E három század mind-egyike saját képére formálta át a spanyol kalandor legendáját, megtöltve azzal a tartalommal, mely saját eszményeinek és énjének leg jobban megfelelt.

„Burlador de Sevillek", a „Sevillai család" volt a neve, midőn a Lope de Vega drámáin okult spanyol szerzetes Sevillekben hagyományos mende-mondák nyomán először avatta Juan-lovagnak oly nagy jövőre hivatott legendáját tragédia meséjévé. A nőcsábító tragikumának az a katolikus szellemű megíratása, mely az egyik áldozat apjának megkövült szellemével taszítja örök kárhozatra Juan kalandokra, szomjas testét, emlékeztet Juan germán rokonának, Faustnak sorsára. A XVI. századvég cikornyás góli betűivel nyomott Faust-könyvben, melynek elsárgult levelei között először érintette Goethe arcát a titáni monda időtlen költészetének szellője, a sáttannal cimborázó varázsló a keresztényi érületű olvasók okulására, a pokol lángjainak martalékává lesz. A metafizika mesgyéit járó Faust-legendának a germán szellem adott először költői formát, az angol Marlov tragédiájában; a realista Juan mondánál ugyanez a szerep egy franciának volt fönntartva, aki tü-

neményes zsenialitásával, mint minden időknek egyik legnagyobb alkotó szelleme; kétszáz esztendőre megszabta a Juan monda fejlődésének irányát. Molière volt, ki megteremtette Don Juannak azt a típusát, mely azóta a nemzetközi irodalmi tudat egy-egy elemévé vált.

A nagy komédiás beleviszi Juan lelkébe epikureista világnézetét és ha a spanyol lovagban, kegyetlen, a női szíveket hideg cinizmussal lábbal taposó kéjencet lát is, megteszi őt egyszerű mind az athéista meggyőződés rettenthetetlen harcosává, ki hidegvérrel iszik áldomást a pokol köbodermedt küldöttjével; és dacos homlokával elnéz a Sancho-Pansaszerű jámbor hívő fölött, ki vele szemben a deista meggyőződést képviseli. Mozart zsongító zenéje Don Juannak ezt a Molière-i alakját vitte át az áriák birodalmába. A XIX. század küszöbén Don Juan e klasszikus alakját, az elmerengő, germán miszticizmus világfájdalmas, romantikus hősré formálja át. Th. A. Hoffmann Juan lovagja már nem a merev-homloku, cinikus, istentagadó, hanem mérnök, szentimentális filozófus, ki a tökély és az eszmény után kutatva fenéig őríti a könyörtelen csalódások ürömpoharát.

A germán Juan Faust édestestvére, mindketten emberfölötti emberek, mindketten emberfölötti ideálok, fáradhatatlan harcosai. Emé eszmei rokonság megkoronázása a német Grabbe drámája, mely egy tragédia közös hőségé teszi a misztikus doktort és a szevillai kalandort. Grabbe drámája Don Juan apotheózisa.

Az eszmének emelté magaslatról taszítja le a legendás hőst az utolsó nagy francia romantikus, Edmond Rostand, egy töredéknek maradt verses drámájában, melyre csak az elmúlt hónapokban bukkantak rá. Rostand örökében kutató szerencsés kezek. A Cyrano költőjének ez utolsó alkotása, egy kialudt, készülő teremő, erő, végső kilobbanása. Mint a többi nagy romantikus elődje, Rostand is, a filozófiával vétekel és a Don Juan problémát is a világnézeti pesszimizmus magaslatáról tekintti. Számára Juan lélektelen kéjenc, kit még Belzebub is csak arra érdemesít, hogy bábszínházban dróton rángatott cirkuszi figura legyen. Ez a Juan a maga lelketlen testiségében a spanyol aszkéta szelhámosára emlékeztet és így a monda végső róstandi fogalmazása visszahajlik a Juan-rege sevillai hőcsője felé.

Károly exkirály budapesti látogatása.

BUCURESTI. A parlament március 30-i ülésén kérdést intéztek a külügyminiszterhez, igaz-e az a hír, hogy a volt osztrák-magyar monarchia volt császára és királya, Habsburg Károly utban van Magyarország felé? Take Jonescu külügyminiszter válaszában elismerte, hogy a hír igaz. Néhány nappal ezelőtt Benes cseh külügyminiszter tárgyalásokat folytatott a magyar külügyminiszterrel, aki őt arról biztosította, hogy legalább öt évig a Habsburgok visszahívásának kérdése nem kerül szónyegre. Való igaz azonban, mondotta Take Jonescu, hogy néhány nappal ezelőtt Károly exkirály Szombathelyre érkezett. Itt jelentkezett Lehár ezredesnél, a nyugati magyar sereg parancsnokánál. Lehár ezredes tudomására adta Károlynak, hogy kívánságát nem teljesítheti, mert kormánya részéről más utasításai vannak. Véletlenségből a környéken ugyanakkor több magyar miniszter vadászgatott. Ezek azonnal érintkezésbe léptek Károly exkirállyal és együttesen Budapestre mentek. Itt a

A magyar kormány jelentése.

BUDAPEST. A magyar kormány a félhivatalos Magyar Távirati Iroda útján a következő jelentést adta ki: Szombaton este 11 órakor IV. Károly király váratlanul megjelent Szombathelyen és a püspöki palotában szállott meg. A lelkigyakorlatok végzése céljából Szombathelyen tartózkodó Vass József közoktatásügyi miniszter, gróf Teleki Pál miniszterelnököt, aki családostul a vasvármegyei Iváncson gróf Sigray Antal kerületi kormánybiztos birtokában töltötte az ünnepet, a legsürgősebben Szombathelyre kérte. A miniszterelnök a felszólítást éjféltűn két órakor kézhez véve gróf Sigray kormánybiztossal együtt hajnalban Szombathelyre érkezett s csupán ott szerzett tudomást az exkirály megérkezéséről. A miniszterelnök és Vass miniszter reggel fél hét órakor Budapestre indultak, hogy a reggel nyolc órakor elutazó exkirályt megelőzve a kormányzóknak a szükséges jelentéseket megtehessek, géphiba következtében azonban csak a király beérkezése után jöttek meg. Az exkirály azonnal felkereste Horthy Miklós kormányzót és vele hosszabb megbeszélést folytatott. A kormányzó az ország érdekének feltárása mellett rámutatott annak szükségességére, hogy a király az országot mielőbb hagyja el. Az exkirály a fővárosból azonnal el is utazott anélkül, hogy bárki mással érintkezett volna.

A kormányzó az exkirály megjelenése által előidézett súlyos helyzet megoldása céljából

királyi palotában tanácskozássra gyűltek össze, amelyen résztvett Horthy magyar kormányzó és a magyar külügyminiszter is. A tanácskozáson, amely három óráig tartott, elhatározták, hogy a király hagyja el Budapestet. Hétfőn este Horthy magához kérte Anglia meghatalmazott miniszterét, akivel hosszasan tanácskozott. Az angol miniszter kijelentette, hogy Anglia nem fogja tűrni a Habsburgoknak Magyarország trónjára való visszahelyezését. Néhány óra múlva Franciaország budapesti minisztere ugyanezt a nyilatkozatot tette Horthy előtt, ugyszintén Olaszország képviselője is. Jugoszlávia és Csehszlovákia meghatalmazott miniszterei is hasonló nyilatkozatot tettek. Utasítást adtam budapesti követségünknek, hogyha a magyar kormány vissza akarná ültetni a magyar trónra Károlyt, aki ezidőszert még mindig magyar területen tartózkodik, első ellenrendszabályként vissza fogjuk hívni követségünket.

A kormány Budapestén időző tagjait, valamint az ünnepek alatt itt tartózkodó néhány vezető politikus tanácskozássra hívta meg, akik a kormányzóknak az ország érdekében követett eljárását teljes megnyugvással vették tudomásul. A kormány Budapestén levő tagjai a kormányzó elnöklete alatt ismételen megtartott tanácskozáson megállapították a teendő intézkedéseket, valamint lépések tételét aziránt is, hogy az exkirálynak idegen országok területén át való akadálytalan utazása lehetővé tétessék. Az erre vonatkozó biztosítékokat az exkirály Szombathelyen várja be, ahol gróf Teleki Pál miniszterelnök személyesen gondoskodott az exkirály biztonságáról, valamint arról is, hogy az exkirály itt tartózkodásának magánjellege minden tekintetben megőrvassék. Eddigi megállapítás szerint az exkirály utazásáról egyetlen magyar tényezőnek sem volt előzetes tudomása és az felelőtlen befolyásra vezetendő vissza. Az egész országban teljes a nyugalom.

— Apponyi Csehszlovákiában. Megírtuk, hogy gróf Apponyi Albert a Csehszlovákiában levő eberhardi birtokára utazott. Most azt jelentik Budapestről, hogy gróf Apponyit a cseh hatóságok a komáromi hidon ünnepélyesen fogadták. Ezzel az előzékenységgel szemben az a meg nem erősített hír érkezik, hogy gróf Apponyit Eberhardon állandóan négy detektív figyeli, akik naponta jelentést küldenek Pozsonyba.

A házbéremelés — még jogtalan.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a háztulajdonosok kérésére törvényjavaslatot készítettek, amelynek életbeléptetése esetén a háztulajdonosoknak jogukba lesz a házbéreket felemelni. Erre vonatkozólag dr. Robu János főpolgármester kijelentette munkatársunknak, hogy az aradi háztulajdonosok úgy tekintik a törvényjavaslatot, mintha az életbeléptetett volna és így jogtalanul emelik fel a házbéreket. Erre vonatkozólag már több panasz érkezett a lakbármegállapító bizottsághoz. A főpolgármester kijelentette, hogy a háztulajdonosoknak nincs jogukban a házbért egyelőre felcsemleni és ha ezt mégis megteszik, a lakók jelentseék fel az illető háztulajdonost a lakbármegállapító bizottságnál.

Irodalom és művészet.

A színház heti műsora:

Szombat fél 7 órai kezdettel: Szép Salamon Sára. — Varázshegedű. (B.)
Vasárnap d. u.: Sztambul rózsája. Este: Böregér. (C.)
Hétfő d. u.: Lili bárónő. Este: Tatárjárás. (A.)

Szabó Dezső a színészek ellen.

Budapest: Szabó Dezső magyar író aki antiszemita izü cikkei révén tett szert hírnévre, most cikket írt a magyar színházokról és magyar színészekről. A magyar színészeket idegen striciknek, a színésznőket pedig örömlányoknak mondja. A vidéki színházokról azt állítja, hogy azok nem egyebek, mint örömtanyák. Ez az általánosító nyilatkozat érthető felháborodást keltett a budapesti színészek között. A budapesti színészek szövetsége módot fog keresni arra, hogy elégtételt kapjon a támadásért. A színészek azt követelik, hogy bíróság elé kell állítani Szabó Dezsőt, a legnagyobb részük azonban azt a módot ajánlja, hogy a szövetség minden tagja külön-külön állítsa bíróság elé saját útján elkövetett rágalmozás miatt, hogy a bíróság pártatlan fóruma előtt ismétlje el vádjait.

* A szerelem vására című idegizgató amerikai drámában lépett fel tegnap Poór Lili. Ez alkalommal a színház zsufolásig megtelt közönséggel, amely a legőszintébb elismeréssel honorálta a vendégművész szinompás, megrázó, tökéletes alakítását. A harmadik felvonás végén nyolcszor szólította a függöny elé a művésznőt a közönség viharos tapsa. Várnay a kérielhetetlen féfj szerepében méltó partnere volt Poór Lilinek. Földes a csábító érdekesen megrajzolt alakját nem találta el. Valahogyan nem „feküdt” neki ez a kaieidoszkópszerű szerep, amelybe szívet és érzést vitt, holott éppen ez nem kell hozzá, hanem nagyfoku alakoskodás és nagyij-

lági fölény. Kisebb szerepekben Kiss Mariska és Selmeczy kiválóat produkáltak. Tompos Ella a szerelmes leány szerepét sok színnel és érzéssel játszotta.

(Ky)

* A színházi iroda közleményei. Szép Salamon Sára. Zilahi Lajos egyfelvonásosát mutatja be szombaton a szintársulat. A rendkívül kedves paraszt komédiát tulajdonképpen két személy beszéli végig, az éltebb paraszt gazda és fiatal menyecske felesége. Lakadalomból tértek haza, a gazda ittas és féltékeny, mert a menyecskét a megengedettnél jobban szorította magához tánc közben egy huszárőrmester. A házastársak közötti, mesterien megírt civakodás tölti ki az egész felvonást, amelynek végén a kardos menyecske megveri férjét és a végszóra jelentkező huszárőrmestert is. A három elsőrangú szerepet Kiss Mariska, Szántó Jenő és Szabó Gyula játsszák. Ezt követi a Varázshegedű kis operett Bing János felvétél. — Böregér. Strausz örök bocsú, nagy operettjét tüzte műsorra vasárnap estére a színház igazgatósága. A hallhatatlan muzsikájú operett reprizére új szereposztásban, és felrészített, kiállításban készül az operett együttes. Horváth Mici, Halmos Mici, Seregh Marcsa, Thomay Masa a fő női szereplők, a férfiak közül Takács, Jakabffy, Ladislai, Faludi játszanak és Győzőt híres, régi szerepében, Frosch fogházor alakjában látja viszont a közönség. A nagyszabású repriz érdekességét növeli két apró gyermek által előadott komikus tánc és végül a kiállítás terén meglepetéssel szolgál a második felvonás nyiltszini változása. — Poór Lilly újabb vendégjátékai. A nagy drámai művész három aradi fellépéssel nem tudott betelni a közönség s így a közóhainak tett eleget a színház igazgatósága, amikor még két estére biztosította fellépését. Poór Lilly kedden és szerdán két híres, utólrhetetlen alakítását mutatja be a Kaméliás hölgyben és Névtelen asszonyban.

* Új műsor a Modern Kabaréban. Ma este új műsor mutat be a Modern Kabaré törekvő művészgardája. Először kerül bemutatásra a Bodri című hatásos helyzetekben hővelkedő bohózat, amelynek szerepeit Réthy Irén, Biró Géza és Felhő Ervin játsszák. A társulat tagjai új magánszámokat mutatnak be. érdekes reperloárral szerepelnek Németh Margit előadónő, Felhő Ervin táncoskomikus, Biró Géza komikus, Aurel Dorel az utólrhetetlen humoru román komikus. Tolnay Dea és Felhő Ervin hatásos duettet adnak elő először. A társulat többi tagjai is változatosan érdekes műsorral szerepelnek. Közönségünkre újból színrekerült Paul Zimmer izgalmas hatású Sátán maszkja című drámája, amelynek főszerepeiben őszinte nagy hatást aratnak Németh Margit és Beregi László. A nagy sikerű „Sári szentem” trió is műsoron van még.

HIREK.

Németországban helyreáll a rend.

BERLIN. Hivatalos jelentés szerint a Ruhr-vidéken kezd helyreállni a rend. A rendőrség folytatja az akciót a csavargó kommunista bandák ellen, amelyek helyenként kétségbeesetten védekeznek. Főcsapatjukat Evelsberg felé szorították. Az itt folyt harcokban elfogták Charpentier francia kommunistát. Berlinben teljes a nyugalom, a katonaság azonban még egyelőre készenlétben marad. Hamburgban a hajógyárak munkásai megkezdték a munkát.

— A lakásbizottság ideiglenes elnöke. A lakásbizottság elnöki tisztét Baiteanu Fag táblabíró szabadságáról való visszatéréig Orezean Romulus táblabíró tölti be. Itt emlíjük meg, hogy a lakásbizottság tegnap ülést tartott, amelyen több négyosztás és kisebb lakást utalt ki.

— Magyar egyetemek elhelyezése. Budapest. Pekár Gyula magyar kultusz államtitkár tudósítónk előtt kijelentette, hogy a volt cluji (kolozsvári) egyetemet Szegedre viszik, a volt pozsonyi egyetemet pedig esetleg Pécsen helyezik el. A volt pozsonyi egyetem orvosi fakultását valószínűleg Debrecenben fogják felállítani.

— Stoica József, a városi adóhivatal főnöke ma szabadságáról hazaérkezve, átvette hivatalának vezetését.

— Összehívják az osztrák nemzetgyűlést. Bécs. A nemzetgyűlést, amely még husvét szünetét tartja mára összehívják. Tegnap tartották meg a külügyi bizottság ülést, amelyen a szövetségi kancellár a londoni és párisi utjáról számolt be.

— Tisza-pör bírál. A Tisza-büntető bíróság elnöke Gadó István törvényszéki elnök lesz. A tanácsban mint szavazóbírák dr. Dmojaer Imre és Bonadi Ernő törvényszéki bírák fognak működni.

— Budapesti új egyetemi tanár. Budapest. A magyar közoktatásügyi miniszter Bleyer Jakab nemzetiségi miniszteri régi egyetemi tanszékebe helyezte vissza. Együttal Cholnoky Jenőt, a volt cluji (kolozsvári) egyetem tanárát a budapesti egyetem földrajzi tanszékeire nyilvános rendes tanárrá nevezte ki.

— Az új zsidótemető. Az aradi izraelita hitközség küldöttsége ma megjelent dr. Robu János főpolgármesternél és kérte, hogy a tanács által a zsidótemető részére kiutalt terület helyett más területet utaljon ki a főpolgármester. A kiutalt terület nem fogadhatja el a hitközség, mivel mikor a tavaszi és őszi esőzések vannak, teljesen hozzáférhetetlen. A főpolgármester megígérte, hogy figyelembe veszi a kérést és lehetőleg azt rövid időn belül el fogja intézni.

— Rablógyilkosság egy pályaudvaron. Budapest. A Kén-utcai teherpályaudvaron Halász László vasuti fizetőszéket tegnap délután egy ismeretlen ember leütötte és a vasuti tisztviselőt 60 ezer koronát elrabolt. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Haladás előadás ma délután 6 órakor az Ipartestület dísztermében. Bul. Carol I. (Erzsébet-körút) 16.

— Leőgejt malom. Budapest. A Gizella-malom öteletes raktárrésze tegnap óta lángokban áll. A raktár tetőzete beomlott s a malom vaskapu-utcai része teljesen elpusztult. A kár körülbelül 20 millió korona.

— A Kulturpalota igazgatói állása. Dr. Robu János főpolgármester pályázatot írt ki a Kulturpalota igazgatói állására. A pályázat a mai napon járt le. Az állásra dr. Nichi Lázár, a Kulturpalota ideiglenes igazgatója pályázott, aki a miniszter megbízásából vezette a Kulturpalota ügyeit. A polgármester a prefectura utján felterjeszti a kultuszminiszteriumhoz a pályázat eredményét.

— Előléptetés és fizetésredukálás. Megbízható forrásból nyert értesülés szerint a bucaresti pénzügyminiszterium a pénzügyi tisztviselők előléptetéséről szóló rendeletét megküldötte a pénzügyi reszortnak. A rendelet a közeli napokban valószínűleg Aradra is megérkezik. Az új rendelet szerint az április 1-én redukált tisztviselői fizetések az előléptetések révén kiegyenlítődnek és régi összegükre emelkednek.

— Halálozás. Friedmann Gyula aradi nagybérő ma déli egy órakor rövid szenvedés után elhunyt. Friedmann Gyula gazdakörökben elismert szaktekinél volt, amit az is bizonyít, hogy huszonöt éven át volt gazdasági tudóstója a magyar földművelésügyi miniszteriumnak. Előkelő szerepet vitt Arad társadalmában. Tiszta jelleme úgy az üzleti, mint a társadalmi életben sok barátot szerzett. Friedmann Gyulának a kinek elhunyt általános részvételt kelt.

— Szabadlábban a sikkasztó ügyvédi irnok. Török Géza ügyvédi irnokot, aki Opre Mihály azzal vádolt meg, hogy tőle 50 ezer koronát elsikkasztott, az aradi törvényszék vádtaácsa ma szabadlábba helyezte s úgy a vizsgálat, mint a bizonyítás kiegészítését rendelte el. Ennek fogantatására a királyi ügyészség a bucaresti vizsgálóbíróságot kéri fel.

— A város betölti az összes állásokat. Dr. Robu János főpolgármester a napokban összehívta a városi szervezőbizottságot, hogy megtárgyalják a tanácsnak a közigazgatás átszervezésére vonatkozó javaslatát. A javaslat tárgyalásából egyelőre kikapcsolják az adóhivatal átszervezésére vonatkozó pontokat, mert az most bonyolulttá tenné a kérdést. A város ideiglenesen betöltötte ugyan a legfontosabb állásokat, de a szervező-bizottság ülésén ki fogják írni a pályázatokat az összes betöltendő állásokra.

— Készülődés a strand-szezonra. Megírtuk, hogy a múlt évi nagy kabinhiányra való tekintettel a mérnöki hivatal új kabinokat épített a Maros-parti Neptun-fürdőben. A múlt évben 140 női és 110 férfi kabin állott a közönség rendelkezésére. A női kabinok számát meghagyták, de a férfikabinokat 150-re egészítették ki. Most hogy a melegebb idők beálltak, számosan jelentkeznek kabinbérlet céljából a városi mérnöki hivatalban úgy, hogy egy-két napon belül valószínűleg minden kabin ki lesz adva.

— Bajnoki vívóverseny lesz vasárnap d. e. 9 és d. u. 3 órai kezdettel a Fehér Kereszt nagytermében. A nevezők nagy klasszisa és száma méltó érdeklődést válthat ki a közönségből. Jegyelvétel Maidt Emilnél.

— Harcias amazonok. Érdekes tárgyalás volt ma délelőtt az aradi járásbírószágon. Özv. Zilai Ferencné perelte be becsületsértésért Gratif Ferdinánd új aradi cipészmeister 17 esztendősnéjét. Az inas, egy hatalmas tagbaszakadt legény, állandóan üldözte gunyolódásaival Zilainét az utcán utána kiabált anélkül, hogy erre bármi oka is lett volna. A járásbírószágot dorgálásra ítélte a fiút. A tárgyalásra a fiu édesanyja Bérczi Péterné is meg volt idézve. Mikor a felek kijöttek a törvényszék épületéből, Bércziné tekintett Zilainé felé és útni kezdte.

A járókelők csakhamar szétválasztották a verekedő asszonyokat és Zilainé viszarohant a járásbírószágra, hogy ismét panaszt tegyen.

— Utánvételes forgalom. Bucuresti. Április 1-től kezdve az összes államokkal megnyitott az utánvételes csomag- és levélforgalom.

— A kisjenő-erdőhegyi iparosítás husvét vasárnapján felerészben a hadiárva és felerészben az Ipartestület javára működő előadással egybekötött táncmulatságot rendezett, amely úgy anyagilag, mint erkölcsileg fényesen sikerült. Szinrekerült a Gyimesi vadvirág című háromfelvonásos népszínmű, rendezték: Mátray Győző és Hadi János tanítók. A szereplők közül Kovács Rózsa, Sz. Nagy Margit, Pikó Böske, Marcika Ilonka, Tokai Ica, Csomós József, Sz. Nagy József és Schwartz Mór általános sikert értek el. Bocsa Ferenc a harangozó és Geizer István a harangozó fia szerepében állandóan dörög hangulatban tartották a nagyszámu közönséget, amely az előadás végén tapsviharral honorálta a szereplőket és rendezőket.

— A tudomány vértanúja. Páris. Dr. Leray Adolf, a párisi St. Antoine-kórház rádióterápiai intézetének alapítója a rádium alkalmazásával szerzett betegségekben meghalt.

— A Nagyvárad AC. és ATE. csapatai mérkőznek vasárnap, e hó 3-án délután fél 5 órai kezdettel az ATE. óvártéri sporttelepén. Ugyanekkor kerül döntésre Arad város cross-cuntri bajnoksága, amelyen Erdély legnevesebb atlétái vesznek részt. Jegyek elővételben Bauer Gyulánál.

— Rablógyilkos szobaleány. Bucuresti. Botez Elena szőlőbirtokosnő néhány nappal ezelőtt szobaleányt fogadott fel, aki ügyességével és jóindulatával hamarosan megnyerte urnöle bizalmát. A gazdag urinő, aki együtt lakott vejeével igen felénk természetű lévén, vejeének elutazása alkalmával egy szobában aludt a szobaleánnyal. Március 25-én éjjel a szobaleány az 55 éves uriaszonyt megfojtotta és a házban levő 8 ezer lei készpénzt és nagyértékű ékszereket magához véve, eltűnt. A gyilkosságot csak néhány nap múlva fedezték fel, amikor az áldozat veje hazaérkezett. A rendőrség néhány napi nyomozás után elfogta a gyilkos szobaleányt, aki töredelmes vallomást tett.

— Placi lopás. Az aradi piacon ma Ozorovczki rovtomultu zsebmetész ellopott 300 lejt Szabó Erzsébetől. Vátián detektív éppen a tolvajlás színteréhez közel járt és rövidesen lefűlte a zsebtolvajt.

— Áprilisi tréfa. Ma volt április elseje a tréfák napja. Volt is ugratás bőven. A legjobb kieszelésű tréfa talán az volt, hogy egy szolidaritásról ismert nő hivatalnok női írással levelet kapott a postán, hogy pénteken pont déli 12 órakor jelenjen meg a Kossuth-parkban. A levél szerint a két szobor előtti téren egy szőke fruska fog várakozni, aki már régen imádója a hivatalnoknak. A fiatal férj ott is volt a jelzett helyen, ahol megfelelő tanuk jelenlétében a felesége volt az, aki randevura hívta.

— Singer varrógép kereskedelmi társaság üzletében a Singer-varrógépek árai tetemesen hanyatlottak és ismét kaphatók részletfizetésre is.

— Éjjeli verekedők a budapesti statáriális bíróság előtt. Az utóbbi időben Budapest utcáin éjszaka suhancok inzultáltak a járókelőket és kirabolták őket. A budapesti rendőrség egész sereg fiatal suhancot fogott el, akiket a budapesti statáriális bíróság elé állítanak, amely lázadás címen indítja meg ellenük az eljárást.

— A III. osztályú vendéglők zárórája. Az Aradi Vendéglők és Kávésők Ipartársulata megkeresése folytán a téparancsnokság megengedte, hogy a III. osztályú vendéglőkben a záróra a mai naptól kezdve 9 óra helyett 10 órakor legyen.

— Megnyit a szépművészeti szalon új helyiségében. az Ortutay-palotában. Szentáldós képek, szobrok, mártíryak állandó kiállítása, vétele, előadás és bizalomnyi árusítása.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi hadirokkantak, árva és özvegyek állami hivatala (Mária Királyné-körút 2a.) az összes aradmegyei hadirokkantak, árva és özvegyek nevében is a legmelegebb köszönetét fejezi ki azon adományokért, melyeket az alább megnevezettek voltak szivesek hivatalunknál befizetni: Aradi Első Takarékpénztár 500 lei, Papirgyár R. T. 100 lei, Weiszberger Samuel utóda 200 lei, Leopold Frigyes borkereskedő 100 lei, Goldschmidt Sándor-féle bank 100 lei, Földes Kelemen gyógyszerész 100 lei, Rosenblüh H. és Társa 100 lei, Színházi Versenybazar (Reich József) 100 lei, Láng Imre 200 lei. Egyben van szerencsénk tisztelettel kérni a jószívű közönséget, hogy tekintetbe véve a nemes célt, sziveskedjenek követni ezen adakozók nemes példáját, áldozván mindegyik tehetségéhez képest a hadirokkantak, árva és özvegyek javára, akik segélyért folyamodnak. A segély s. illetve anyagi támogatás megadására való felhívásra a jobb módú magánszemélyekhez is, hivatalunk felsőbb parancs folytán utasítva van. Ezen felsőbb hatósági körrendeletnek mindnyájunknak eleget kell tennünk, a lehető legrövidebb idő alatt. Ugy az állam, mint a munkaképtelen rokkantok érdekében, akik feláldozták magukat az országért és az egész népért és akik csakis a mi közös támogatásunk révén biztosíthatják a mai szomorú, agyongyötört életük jövőjét, kérjük ismételt felhívásunk teljesítését. Erkölcsi kötelesség, hogy Hőseinkért mindnyájan — nemzeti különbség nélkül — áldozzunk. Az Aradi J. O. V. Állami hivatal.

A magyar bankjegyek becserélése.

BUDAPEST. A magyar bankjegyek becsereléséről szóló törvényjavaslatot április 8-án terjeszti Hegedűs Loránd a nemzetgyűlés elé. A bankjegyek becserélése előreláthatólag május elején veszik kezdetét. Akkorára megérkezik Svájcban utolsó részlete is az államjegyeknek, amelyekből Hegedűs a most forgalomban lévő bankjegyek összegénél négy milliárddal többet fog kibocsátani, úgy, hogy nem lesz pénz szűke Magyarországon.

Egy élet története.

Bucurestiben találkoztam vele először. Egy aradi költő-barátommal ültem együtt a Continental nyári fülelde éttermében, már az étkezés után voltunk és idegesen vártuk a megrendelt török kávé. Az emberek egyszerre furcsa, értelmetlen pillantást vetettek a bejárat zöld drapériája felé és a következő pillanatban egy tündöklő, sovány kis nőalak libbent el az asztalunk mellett. Nagyon szép volt és nagyon exaltált, a gyermekes, térdig érő szoknyájának a suhogása felkacagott mellettem, a nyomában egy álmos ki-nézésű hatalmas orosz ágár kullogott. Észrevett minket, a tekintetünk egy másodpercre egymásba vonaglott, azután nyugodtan folyt közénk. Mindhárman tudtuk, hogy ez az ismerkedés csak véletlen volt, a sors esztelen szélsége, hiszen egyáltalában nem volt valami sokatigérő külsőnk, sőt a karcu elegáns tiszták között és a kipuderezett arcú kabarészinészek társaságában feltűnő snasszul néztünk ki. Rendelni akartam valamit neki, erre idegenül, valami furcsa ányás gesztussal legyintett egyet.

— Egymás között vagyunk — most nem kell semmi, hiszen nincs pénzetek. Engem pedig kint az étterem bejárója előtt egy katógó hangos automobil vár, amelyik néhány perc múlva egy athéni származású fiatal görög herceg vagyakozó karjai közé fog repíteni. Azután beszélünk még valamit, én távoli, titkos, forró éjszakákról meséltem neki s a leélt életének a reflexét láttam szememben csillogni, ahonnan, mint valami nyitott könyvből olvastam az életét, a boldogtalanságát. Beszéltem és ő értett, tudta, hogy nekünk nem is kell sokat beszélnünk. Ismertük egymást. Azután hatalmas kutyájával átugratta az asztalunkat és gyorsan kiszökött az étteremből.

Hónapokkal később Aradon látam viszont. Az arca valami vad, sápadt fájdalomtól fénylett és nagyon rosszul nézett ki. Most is csak egy pár szót tudtam vele beszélni.

Egy gazdag, erdélyi urifü után jöttem ide, de az itthagytott és most már hiába is mennék el innen, mindegy már. Azóta mindig itt lehettem Aradon, de nagyon ritkán láttam éjjelenként harmad rangú kávéházakból jött ki fiatal síhederekre támaszkodva, rosszul satrózók szürcsölése után. Nagyon kopott volt és nagyon hangos mindig. Tegnap azután a rendőrség bünygyi osztályához nyitottam be véletlenül egy jelen

téktelen kis riport miatt. Ott állt egy kemény deszkapriccsen és várta türelmesen kihallgatását. Zavaros, értelmetlen hangokat hallottam csak, azt hiszem lopással volt vádolva. Oda akartam menni hozzá, de a tekintetével barátságosan eltolt magától. Azután elkezdett, vad arcot öltött magára, talán azt hitte, hogy ez jobban illik ehhez a szituációhoz, de a következő pillanatban süttető mély szemében egy szegény kis szomorú könnycsepp to-lakodott fel, panaszosan, fájdalmasan. Nem tudtam tovább nézni. Az ügyeletes rendőrtiszt feléje kiáltott: És most halljuk részletesen az esetet. Kitértem. (Moll.)

Nincs többé rossz fog.

(Egy orvostanár találmánya.)

Dr. F. Pregel, a gráci egyetem orvosi fakultásának kémia tanára új jóddpreparátumot talált fel, amelyet eleinte bizonyos fogbetegségek gyógyítására használt. Az e-térén elért sikerek további kísérletezésekre buzdították. Pregel professzor találmánya szerinte lehetővé teszi, hogy kihuzott, betört vagy hullák szájából kivett fogat az lnybe begyökeresítsenek s az ott bizonyos időn belül teljesen megszilárduljon. A gráci tanár azt állítja, hogy kísérletei teljesen sikerültek, amennyiben a foghüba beleékelte fog kellő megtisztítás után néhány napon belül belenőtt és a többi fogtól semmiben sem különbözött. A vértisztító hatású preparátumot más betegségek gyógyítására is használták, de nem tudtak vele eredményt elérni.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Budapest, március 31. Tőzsde-nyitás: angol font 1250, dollár 311-314, márka 510-519, líra 1350, osztrák korona 50, rubel 130, leu 423, szokol 485, svájci frank 5500, lengyel márka 42. — Tőzsdezáras: Angol font 1250-1260, dollár 307-318, francia frank 2300-2375, márka 525-540, líra 1375-1200, osztrák korona 49-50, rubel 130-140, leu 425-440, szokol 430-450, svájci frank 5500-5630, korona-dinár 850-870, lengyel márka 42-44.

Bécs, március 31. Márka 1050, leu 912, líra 2750, francia frank 4650, svájci frank 11650, dollár 672, rubel 300, szokol 838, angol font 2650, dinár 1650, magyar bankjegy 199, lengyel márka 82.25.

Zürich, március 31. Tőzsde-nyitás: Berlin 925, Newyork 575, Milano 2400, Prága 762.5, Budapest 187.5, Zágráb 400, Bucuresti 800, Varsó 74, Bécs 162.5, osztrák lebelyegzett korona 94. Tőzsdezáras: Berlin 922.5, Hollandia 199, Newyork 575, London 2263, Páris 2045, Milano 2365, Prága 765, Budapest 175, Zágráb 400, Bucuresti 800, Varsó 75, Bécs 153, osztrák lebelyegzett korona 94, Brüsszel 4230.

Megakadt a magyar kivitel.

A magyar korona árfolyam-emelkedése egyelőre csak zavarokat okozott Magyarországon gazdasági életében. Elsősorban a tőz-szintén szinte pánikszerű lett a hangulat, az árfolyamok zuhanak lefelé. A kereskedelem is megérezte a korona árfolyamemelkedését. Erről a hatásról egy hírlap író előtt Fenyő Miksa, a magyar gyáriparosok országos szövetségének igazgatója a következőket mondotta:

— A magyar korona javulása megállította a magyar kivitelt. A gyárak sem a belföldön, sem a külföldön nem tudják áruikat értékesíteni. A helyzetet még az is nehezíti, hogy az utóbbi időben egyes utódállamok, így Jugoszlávia is elzárták határaikat Magyarországgal szemben. Félő, hogy amennyiben ezek a válságos jelenségek tovább tartanak és ezzel számolni kell, akkor a gyárakban, különösen a gépiparban visszaesés fog beállni, aminek szociális hatása ma még be-láthatatlanok. A földolgozó iparoknak és a textiltiparnak is számítani kell az üzemek korlátozására.

BUDAPEST. A magyar textil iparosok azzal a kéréssel fordultak a kormányhoz, hogy tekintettel a magyar valuta javulására és a külföldi gyártmányok egyre jobban fenyegető versenyére, emelje fel a vám-felépénzeket. Főleg azokról a cikkekről van szó, amelyeknél a nyersanyag beszerzési árak a döntők, mert a nyersanyagot a magyar gyárak külföldről kénytelenek hozatni. A magyar korona javulásának hatása alatt a védővámok iránti kívánság egyre jobban terjed a legkülönbözőbb iparágakban. Így legújabbban a vas- és gépipar, valamint a kémiai ipar kért védővámokat, illetve a meglevő vámok felemelését.

— **Az aradi valutaárak.** A mai valutapiacra meglehetősen volt az élénkség. Igen sok dollárt hoztak a piacra, de a dollártulajdonosok abban bizva, hogy a dollár kurzusa emelkedni fog, nem akarták áruikat eladni. A tendencia azonban azt mutatja, hogy a dollár kurzusa továbbra is zuhanni fog, amit mesterségesen maga az amerikai kormány idéz elő. Aradon ma a dollárt 69-el jegyezték. A márka ma is megtartotta a 122 banis szilárd kurzusát.

— **A Fatermelő tökéletesítése.** Budapest. A Magyar Általános Fatermelő Rt. tegnap tartott közgyűlésén alaplékét 20 millió koronáról 32 millió koronára emelte.

Mozi.

Felfüggesztették

a magyar mozirendeletet.

Megirtuk, hogy a magyar belügyminiszterium igen sok moziengedélyt megszüntetett, hogy azokat hadirokkantoknak, árváknak és nyugdíjasoknak adja. A moziengedélyekért örülbelül 7 ezer pályázó adta be igényét. A magyar kormány rendeletével szemben megmozdult a külföldi moziérdekeltség és bojkottal fenyegette a magyar filmpiacot. Ugy látszik, ez a mozgalom késztette a magyar kormányt arra, hogy — mint Budapestről jelentik — a mozirendeletet felfüggeszse. A magyar belügyminiszter a mozirendeletet a tegnapi napon hatályon kívül helyezte, s így a régi mozi-tulajdonosok továbbra is a moziengedély birtokában maradnak.

A mozgóképszínházak műsora. Április 2-án az Apollóban: Titokzatos idegen. Halászdrama. — Az Urániában: Fegyenc. Dráma.

Milliók a kofferben! Az aradi mozi-bajáró közönség csak a közelmúltban gyönyörködhetett több részből álló monumentális filmekben, de egyik sem hasonlítható össze azzal a szédületesen nagy stílusú kalandorfilmmel, melynek premier-jét vasárnapra tűzte ki az Apolló színház. Ez a film minden tekintetben beszédes bizonyítéka az amerikai filmgyártás szinte elképzelhetetlen tehetségének. Egészen új frappáns mozi-trükkökkel lepi meg a világot ez a szenzációs film, amely ahol eddig bemutatásra került, valósággal lázba ejtette a közönséget. A szenzációs amerikai kalandor film 9 részből és 36 felvonásból áll. A kiállítás milliókba került, oly imponáns.

Az Apolló és Uránia műsora. Az Apolló színház mellett megkezdendő a Milliók a kofferben című szenzációs amerikai kalandordráma bemutatását. Szombaton még a Titokzatos idegen című festőien szép és rendkívül érdekes halászdramát vetíti. A premier napján mély hatást váltott ki a közönségből ez a megkapó drámai film, amely csodás tájakat és tengeri részleteket varázsol eléünk. Az Uránia színház szombaton a Fegyenc című társadalmi drámát mutatja be utóljára Törzs Jenővel, a budapesti Magyar Színház zseniális művészeivel a főszerepben. Törzs egyik legjobb alakítását ismerjük meg az izgalmasan érdekes filmen. Az Uránia színház vasárnap az „Osiris Istennő titka” című mitológiai tárgyú drámát mutatja be, melynek egyrésze Egyiptomban játszódik s a buja keleti tájakat eredeti felvételekben hozza eléünk.

A szerkesztésért

KÁROLY JÓZSEF

felel.

NYILTÉR.

... ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelőséget.

Figyelmeztetés!

Tekintettel arra, hogy feleségemtől, szül. Gálly Annától a mai naptól kezdve különváltan élek, érte semmiféle fizetési felelőséget nem vállalok.

Arad, 1921. április hó 2-án.

1878

Károly Sándor.

Özv. Friedman Gyuláné szül. **Barány Eteleka** és gyermekei **Frigyes, Sándor, Olga** és **Imre** megrendült lélekkel tudatják a szerető férj és apa.

Friedman Gyula

nagybörle

munkás életének 53. évében történt váratlan, gyászos elhunytát.

A drága halott hamvait f. hó 3-án, vasárnap d. e. 10^{1/2} óra körül helyezték Str. D. Greceanu (Perényi-utca) 5. sz. alól az aradi izr. sírkertben örök pihenésre.

Arad, 1921. április 1. 1375

Pró hirdetések

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoljuk.

Minden szó hirdetési ára 75 bani.

Vastagabb betűkkel 1 lei 50 bani.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 7 lei 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa.

Alkalmazás.

VESNÖK állandó munkára kerestetik. Cim: Strada Costa Negri (Nagy Sándor-utca) 1. 10744

TIZ ÉVI gyakorlattal bíró, nős kocsi-kenőcs gyártáshoz is értő láda készítő állást keres. Cim a kiadóban. 1374

GYERMEKTELEN házasternpár keresetik Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 24. szám alatt. 1370

BEJÁRÓNÉ magas fizetéssel aki tehén-fejéshez is ért felvétetik. Cim: Wallinger hirdetőjében Strada S. Brancovici (Lázár-utca.) 10745

Vétel és eladás.

ÖT-HÁT ÉVES gyermeknek való tavaszi kabát 32-es félcipő, szalma kapucni, kárpiban levő gyermekjátékok (kugli építő kocka stb.) eladók. Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 23. I. jobb. 2001

ELADÓ egy szoba bútor szőnyeggel, függönyökkel, átvehető konyhas lakással. Cim a kiadóban. 1369

ELADÓ a Pécskai és Vizesi-út között fekvő 7 holdas gazdaság. Cim a kiadóhivatalban. 1368

LEGUJABB szerkezetű Wertheim-cassa eladó Bulevardul Carol I. (Erzsébet-körút) 2. udvarban, földszint balra. Megtekinthető déli 12-től 4 óráig. 1372

Miksa mexikói császár fia.

(Uj osztrák-magyar trónkövetelő.)

Egy londoni folyóirat azt a fantasztikus hírt közli, hogy Londonban él néhai Miksa mexicói császár és Sarolta császárné fia, aki ilyenformán igen közeli rokonságban van a Habsburg-családdal. Az állítólagos királyi jogot is formál az osztrák és magyar trónra és nem csinál titkot igényeiről. Az angol folyóirat leközli a titokzatos ember névjegyet, amely a következő: **Ö Császári Fel-sége Miksa osztrák főherceg. Ausztria trónörököse. Miksa mexicói császár egyetlen fia közönséges nevén: William Brightwell.** Mister Brightwell most 54 esztendő és fényes hangzású felvett neve ellenére igen szűkös anyagi viszonyok között él. A folyóirat megszólaltatja a „trónkövetelőt”, aki nagyjában ezeket mondotta el:

— Én vagyok jogszerű örököse az osztrák és magyar trónoknak. Atyám Miksa mexicói császár, Ferenc József fivére volt, anyám Sarolta császárné. Atyám III. Napoleon biztatására Mexicóba ment császárrá kiáltatta magát, de kiltört a forradalom és a felkelők kivégezték. Anyám, aki akkor családi örökök előtt állott, Franciaországba ment

és St.-Clouban lakott. Itt születtem én. Születésem zavarba ejtette III. Napoleont és elhatározta, hogy eltesz láb alól St.-Clouban áadtak egy apácának azaz, hogy éhen veszejtsem. Az apáca azonban megkönyörült rajtam és Londonba vitt, ahol egy székesegyház kapujában letett. Egy élelmiszer kereskedő felszedett s minthogy nem volt gyermeke, fiaként nevelt fel. Később társ lettem nevelő-atyámnak, 20 éves koromban pedig kávéházat nyitottam. Kávéházamban felkeresett János Szalvátor főherceg aki akkor már az Orth János nevet viselte és ő is megerősítette előttem, hogy Miksa császár fia vagyok. Elmondotta azt is, hogy császári atyám 750 ezer fontnyi vagyont és a miramarei kastélyt hagyományozta rám. Később az apáca is megerősítette azt, hogy én vagyok az a gyermek, akit Sarolta császárné St.-Clouban neki átadott. Azóta igényt tartok az osztrák és magyar trónokra, igényemet érvényesíteni is akartam, de hasztalanul.

Eddig szól „Miksa osztrák főherceg” nyilatkozata, amelyből nem hiányzik a vérmes fantázia.

HIRDETMEY

A „Máriaradna-Ménesi Központi Gyűlöcsértékesítő és Szesziző Szövetkezet” paulisi bel. cégnek folyó évi február hó 2-án tartott közgyűlése a szövetkezet feloszlását s a felszámolást elhatározván az 1875. XXXVII. t.-c. 249.

§-a értelmében ezennel felhívjuk a szövetkezet hitelezőit, hogy követeléseiket ezen hirdetésnek harmadszori közzétételétől számított hat hó alatt érvényesítsék s ezen célból azokat dr. Szalay Károly aradi ügyvéd irodájában Strada I. I. Bratianu (Wetzler J.-utca) 2. szám alatt jelentsék be. 1353

Paulis 1921. március 30.

Az igazgatóság.

Két jégsekrény,

rézcsap asztalok üstház üst nélkül, két-kerekű kiskocsi, pezsgő-hűtő, áthó fali tükrök eladók. Cim: Wallinger hirdetőjében Földes gyógytár kapujával szemben.

Elsőrendű minőségű

lenolaj firniss

legolcsóbb napi árban kapható:

Antonia N. Braun, Arad,

Bulevardul Reg. Ferdinand (Boros Béni-ter) 7. Visszenteladóknek árkedvesmény.

„KELET”

hírlapelárusító és hirdetés felvevő iroda.

Arad, Str. Alexandri (Salac-u.) 1. sz. alatt.

Cégtulajdonos: **SANDOR IVAN.**

Telefon: 132.

Telefon: 132.

Helybeli és erdélyi lapok képviselője, ugyanezen lapok részére hirdetések és előfizetések felvétele. Elvállal fordításokat román nyelvre, azokat gyorsan és olcsón elkészíti. 1376

GROSZMANN NÁNDOR

mechanikai téglagyára

Az előtti Temsrékási Téglagyár Részv. Társ. Alapított 1894-ben.

Interurban telefon 9-76.

Központi iroda: **Timisoara** Bulevardul Regina Maria (Liget-nt.) 11.

Folyószámla a Banca Româneascănál.

Evi termelőképesség: 8.000.000 darab.

Főbb gyártmányok.

Hornvált tetőcserep, Hód farkucserp, Oromcserep, Falitőgl, Kuttőgl, Kementőgl, Kövezőtőgl, Kövezőlapok, Üregestőgl, Gerendatőgl, Üreges gerendatőgl, Fedőcserep, Facontőgl, Párkánytőgl, Csatornacserp, Karmantyucserp, stb. stb. Továbbá kézzel vert tetőcserep és kézzel vert építőtőgl. 1081

Specialitás:

Hód farku Horonnyal

PERZSA SZŐNYEG 3.10-X4.30 eladó. Strada Consistoriului (Batthyány-utca) 34. Megtekinthető délután 4-től 6-ig. 1372

TELJESEN új, világos hálószoba eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében Strada S. Brancovici (Lázár-utca.) 10749

ANTIK és modern porcellán, bútor, szőnyeget festményeket, ékszert, ezüstöt vesz és elad Salon Artistique, Allandó kiállítás. Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám. 10671

ÚJ FEKETE SALON ÖLTÖNY, kiegészítő termékre eladó. Cim a kiadóban. 2100

Ingatlan.

MODERN bérház, főposta szomszédságában előnyös tölthetőséggel, elköltözés miatt olcsón eladó Bővebbet Haász irodájában Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. 10692

Ellátás.

IZLETES HÁZIKOSZT kapható házhoz kívül is. Cim: Wallinger hirdetőjében Str. S. Brancovici (Lázár-utca.) 10749

Különféle.

Dr. FÖLDES ÉS HEHS orvosi laboratóriuma Aradon. Végez emberi vállalkozások, vizelet köpet ex- és transzudátum vizsgálatát. 10831

FÉNYKÉPNAGYÍTÁST, arcképfestéseket természet vagy bármilyen fénykép után készít Sándor Gyula arcképiestő, (rossz képek kijavítását is vállalom.) Bulev. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 12. aranybevéltő mellett. 1339

BUCURESTI megbízásokat és vizumok uttleveleket vállalok. Hétfői gyorsal utazom. Érkezni „Dácia” kávéház pénztáránál. 1354

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Lázár Vilmos-utca, Klein I. hirdetési és hírlap kiadó Strada Romanului (Zrinyi-u.) és Mand. Bulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-ter) 15. szám. alatti papírház. Haász ügynöksége, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2.

Radio Hirdetési Iroda 745.

VESZÜNK:

200-800 darab 8-12 hónap

pos miskarolt, herelt 1871

RIDEG SERTÉST.

Lehetőleg egy falkában és nagyobb mennyiségű **FAGGYUT.** Alkalmazást nyerhet több évi gyakorlattal bíró, önállóan dolgozni tudó **szappanfőző**

Dévai Takarmánygyár R.-T.

Eladó:

Bulevardul Carol I. (Erzsébet királyné-köruton) egy emeletes, teljesen modern bérház, mely áll egy hét, két négy és egy ötszobás lakásból és a hozzátartozó melléképületekből az ötszobás földszintes lakás átvehető.

Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) egy teljesen új, adómentes ötszobás magánház, tiz jószágra való istállóval, kocsiszinnel és eszlódlakással, nagy gazdasági udvarral és több magán- és bérház. Háznak eladására és vételére megbízásokat elfogad. 1377

HERZOG SANDOR

bankbizományi irodája

Str. I. I. Bratianu (Wetzler János-u.) 15.

I. KAUFMANN 1879 képei megérkeztek a

Szép művészeti Szalonba.